

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра романської філології та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Український художній переклад у Франції /
Traductions de la littérature ukrainienne en France
вибіркова

Освітньо-професійна програма Французька мова та друга іноземна мова.

Переклад з двох іноземних мов

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Мова навчання французька

Розробники доцентка, докторка філолог. наук Драненко Г.Ф.

доцентка, кандидатка філолог. наук Стефурак О.В.

Профайл викладача <http://dranenkopourlestudentants.blogspot.com/>

E-mail g.dranenko@chnu.edu.ua

o.stefurak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3694>

Консультації 1 година на тиждень (п'ятниця)

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни. Дисципліна дозволяє ознайомитися зі станом перекладу французькою мовою творів української літератури та їх рецепцією у Франції й, зокрема, з особливостями праці перекладачів художньої літератури у французькій видавничій сфері іноземної літератури. Дисципліна націлена на формування навичок спостерігати за новими тенденціями, які стосуються професійної діяльності перекладача, осмислювати отриману інформацію, щоб надалі застосовувати її у професійній діяльності. Засвоєнню дисципліни сприяє наведення й опрацювання конкретних прикладів рецепції перекладів української літератури у Франції.

2. Мета вибіркового курсу „Український художній переклад у Франції” міститься в ознайомленні майбутніх фахівців з перекладу з рецепцією української літератури у Франції, умовами перекладацької праці у французькій видавничій сфері та з історією й особливостями перекладів і публікацій творів української літератури французькою мовою.

3. Завдання курсу – ознайомити студентів зі станом перекладу української літератури французькою мовою, навчити їх визначати рецептивний статус перекладу, окреслювати трандуктивні настанови перекладача та здійснювати елементи перекладознавчого аналізу; навчити студентів опрацьовувати джерела інформації, виробляти власну методику їх дослідження та розуміти наукову термінологію, застосовану в перекладознавчих текстах.

Відповідно до укладеної освітньої програми «Французька мова та друга іноземна мова. Переклад з двох іноземних мов», дисципліна „Український художній переклад у Франції” забезпечує набуття загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК):

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філологічних досліджень (переклад включно).

4. Пререквізити. Ефективність засвоєння курсу „Український художній переклад у Франції” підвищують знання з таких дисциплін:

- *Основна іноземна мова (французька).*
- *Практичний курс перекладу основної іноземної мови (французької).*

5. Програмні результати навчання (ПР):

В результаті вивчення дисципліни „Український художній переклад у Франції” студент повинен **знати** історію перекладу художніх творів з української мови на французьку, особливості видавничого ринку Франції, основні праці вітчизняної україніки у Франції та етапи діяльності діаспори з поширення українського слова, орієнтуватися в українській літературі в сучасних французьких перекладах, а також **уміти** визначати традуктивні настанови перекладачів української літератури французькою мовою та труднощі при перекладі української літератури французькою мовою, а також застосовувати елементи перекладознавчого аналізу до французьких текстів української літератури.

Програмні результати вивчення курсу „Український художній переклад у Франції” відповідають програмним результатам навчання (ПРН) освітньої програми:

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти романської філології (перекладознавства включно) та методики викладання іноземних мов.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань (переклад включно) та питань з викладання іноземних мов, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	11	3	90	2	-	18	-	-	68	4	залік
Заочна	2	11	3	90	2	-	6	-	-	84	-	залік

Дидактична карта навчальної дисципліни

Результатом засвоєння навчального контенту дисципліни „Український художній переклад у Франції” є набуття студентами компетенцій, сформованих під час безпосередньої (очні та дистанційні аудиторні заняття й консультації) та опосередкованої взаємодії з викладачем (робота в системі Moodle), а також самостійної роботи.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Історія перекладу художніх творів з української мови на французьку	15		2			13	15		1			14
Тема 2. Особливості видавничого ринку Франції	15		2			13	15		1			14
Тема 3. Традуктивні настанови перекладачів української літератури у Франції	15		3			12	15		1			14
Разом за ЗМ 1	45		8			37	45		3			42
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2											
Тема 1. Вітчизняна українка у Франції та діяльність діаспори з поширення українського слова	15		2			13	15	1				14

Тема 2. Українська література в сучасних французьких перекладах	15		4		2	9	15	1				14
Тема 3. Труднощі при перекладі української літератури французькою мовою	15		4		2	9	15	1				14
Разом за ЗМ 2	45		10		4	31	45	3				42
Усього годин	90		18		4	68	90	6				84

Самостійна робота

№	<i>Проаналізувати рецензивний статус перекладів:</i>
1	Ivan Franko « Zakhar Berkout » Traduit par Ivan Babytch
2	Maria Matios « Daroussia la Douce ». Traduit par Iryna Dmytrychyn
3	Lyubko Deresh « Culte ». Traduit par Oksana Mizerak
4	Mykola Khvylovyi « La route et l'hirondelle ». Traduit par Oles Masliouk
5	Pavlo Tychyna « Poèmes » (dans « Clarinettes solaires »). Traduit par Dmytro Tchystiak
6	Lessia Ukrainka “La Chanson sylvestre”. Traduit par Henri Abril
7	Yuri Andrukhovych « Lexique de mes villes intimes. Guide de géopoétique et de cosmopolitique ». Traduit par Iryna Dmytrychyn

Форми й методи навчання

Лекційне заняття. Виклад матеріалу викладачем, постановка проблеми. Укладення разом зі студентами плану та етапів вирішення проблеми за допомогою опрацювання наукових джерел. Обговорення обраних і опрацьованих наукових текстів.

Семінарське заняття. Представлення та оцінювання колективних проєктів студентів з тематики курсу.

Самостійна робота. Пошук матеріалів для індивідуальних і колективних проєктів студентів з тематики курсу. Опрацювання наукових статей, монографій, довідкової літератури, дібраних викладачем та самостійно.

Прослуховування аудіоматеріалів та перегляд відеоматеріалів з тематики курсу, дібраних викладачем та самостійно. Ведення електронного конспекту, що містить звіти про опрацювання навчальних матеріалів. Оформлення результатів пошукової та навчальної роботи: вироблення презентацій, написання рефератів тощо.

Консультації. Допомога в організації навчання та виробленні логістики проєктної методики вивчення дисципліни. За потреби, додаткове пояснення матеріалу, відповіді на питання студентів, відпрацювання студентами пропущених занять.

Інструктаж. Ознайомлення з метою та структурою курсу, формами та методами навчання, формами та методами контролю, очікуваними результатами навчання. Пояснення щодо виконання самостійних завдань.

Методи навчання. Ілюстративний, проєктний, пошуковий.

Матеріали курсу знаходяться на платформі Moodle курсу (для відсутніх з поважних причин студентів та для додаткового опрацювання, підготовки до заліку тощо).

Види контролю.

Поточний контроль: оцінювання результатів проєктної методики.

Періодичний контроль: оцінювання записів в електронному документі, що містить звіти про опрацювання студентами навчальних матеріалів.

Підсумковий контроль: оцінювання відповіді на заліку.

Методи контролю. Усне, письмове та комбіноване опитування; залік.

Технічне та програмне забезпечення.

Очна форма: Навчальна аудиторія з дошкою. Комп'ютер, відеопроєктор. Мережа Інтернет. Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Дистанційна форма: Комп'ютер, відеокамера, мікрофон. Мережа Інтернет. Відеозв'язок на платформі Google Meet. Текстова інформація та інтерактивна робота зі студентами на Інтернет-сторінці дисципліни на платформі Moodle.

Змішана форма: Навчальна аудиторія з дошкою. Комп'ютер, відеопроєктор, відеокамера, мікрофон. Мережа Інтернет. Відеозв'язок на платформі Google Meet. Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Політика курсу. Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартами вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. докладні <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>).

Система контролю та оцінювання.

Поточний контроль.

Результати колективних пошукових проєктів: ґрунтовність опрацювання,

аналізу, критичного осмислення та викладу інформації з різних джерел, розробка логістики реалізації проєкту, а також застосовані під час групової навчальної діяльності *soft skills*, а саме - вміти домовлятися, ухвалювати спільні рішення, нести відповідальність, вчитися взаємодіяти зі своїми партнерами (30 балів).

Періодичний контроль.

Конспект самостійно опрацьованих джерел: повнота і ґрунтовність викладу всіх питань, вміння синтезувати матеріал, письмова візуалізація основних положень, дотримання термінів виконання, оригінальність, самостійність (30 балів).

Підсумковий контроль.

На **заліку** студент повинен представити результати індивідуального пошукового проєкту, обравши класичного автора французького роману, творчість якого не розглядалася упродовж вивчення курсу та відповісти на питання викладача за темою проєкту (репродуктивні та продуктивні завдання): відповідність змісту; повнота і ґрунтовність викладу, наведення прикладів, мовні навички оформлення усного висловлювання, оригінальність (40 балів).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)	Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
--	-------------------------	--------------------

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)»

(<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view>) та згідно з рішенням кафедри романської філології та перекладу про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол № 12 від 24.05.2021), під час вивчення дисципліни визнаються результати навчання студентів, отримані в неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- теми / тем змістових модулів, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- теми / тем семінарських занять, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- теми / тем самостійної роботи, співвідносних за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання і перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студент повинен представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні і практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари і вебінари (в тому числі он-лайн).

Питання на залік:

Теоретичне питання:

1. Історія перекладу художніх творів з української мови на французьку до 1950-х рр.
2. Історія перекладу художніх творів з української мови на французьку після 1950-х рр.
3. Українська література в сучасних французьких перекладах : поезія, драма і проза
4. Перекладачі української літератури у Франції (діаспора)
5. Діяльність вітчизняних перекладачів української літератури французькою мовою
6. Особливості видавничого ринку Франції
7. Роль українських державних і недержавних інституцій у поширенні української літератури у Франції
8. Вітчизняна україніка у сьогodнішній Франції та діяльність діаспори з поширення українського слова
9. Традиційні настанови перекладачів української літератури у Франції
10. Труднощі при перекладі української літератури французькою мовою
11. Критична рецепція української літератури у Франції
12. Історична тематика перекладених і виданих у Франції творів українських письменників

Практичне питання:

Здійснити коментар рецептивного статусу перекладу уривка українського твору французькою мовою (із застосуванням елементів зіставного перекладацького аналізу).

Переклади української літератури французькою мовою

1. « Clarinettes solaires. Anthologie de la poésie ukrainienne » par Dmytro Tchystiak
https://shron2.chtyvo.org.ua/Antolohiia/Clarinettes_solaires_antologie_de_la_poésie_ukrainienne_fr.pdf
2. Ivan Franko « Zakhar Berkout » Traduit par Ivan Babytch
https://shron2.chtyvo.org.ua/Franko/Zakhar_Berkout_fr.pdf
3. Bagrianyi I., *Le Jardin de Gethsémani*, trad. de l'ukrainien et préfacé par G. Alexinsky, Paris, Nouvelles Éditions latines, 1961, 452 p.
4. Samtchouk O., « Mariya », trad. de l'ukrainien inconnu, Paris, Éd. du Sablier. 1955.
5. Barka V., *Le Prince jaune*, traduit de l'ukrainien par O. Jaworskyj, Paris, Gallimard. 1981.
6. Ukrainka, Lessia. *La Chanson sylvestre: Drame-Féerie en trois actes*; traduit de l'ukrainien par Henri Abril. Kiev: Editions "Dnipro", 1985.
7. Khvylovyyi, Mykola. *La route et l'hirondelle : nouvelles*, trad. de l'ukrainien par Oles Masliouk
8. Pavlo Tychyna « Poèmes » (dans *Clarinettes solaires* »). Traduit par Dmytro Tchystiak
9. Maria Matios "Daroussia la Douce" Traduit par Iryna Dmytrychyn

10. Yuri Andrukhovych "Lexique de mes villes intimes Guide de géopoétique et de cosmopolitique" Traduit par Iryna Dmytrychyn
11. Yuriy Andrukhovych "Douze cercles" Traduit par Iryna Dmytrychyn,
12. Sofia Andrukhovych "Felix Austria" Traduit par Iryna Dmytrychyn
13. Serhiy Jadan "La Route du Donbass" Traduit par Iryna Dmytrychyn
14. Serhiy Jadan "Anarchy in the UKR Suivi de : Journal de Louhansk" Traduit par Iryna Dmytrychyn
15. Lyubko Deresh « Culte » Traduit par Oksana Mizerak

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Драненко Г., Сатиго І. Література та переклад: від поезики до етики. Чернівці: Місто, 2016. 184 с.
1. Stefurak O. Les traductions françaises dans le polysystème littéraire ukrainien Питання літературознавства : [збірник наукових статей / гол. ред. : О. В. Червінська]. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021. Вип. 102.
2. Чередниченко О.І. Україніка у франкомовному світі. Всесвіт. 2005. №-5. С. 169-172.
2. Драненко Г. Сила й насилля перекладу. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації / Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського ; редкол. : В. П. Казарін (голов. ред.) [та ін.]. Том 32 (71) № 1. Ч. 2. Київ : Гельветика, 2021. С. 262-268.
3. Dranenko G. Mykola Khvylovyi : la voie/voix à travers le silence. Le Silence en littérature. De Mauriac à Houellebecq. Paris : Harmattan, 2013. P. 239-258.
4. Dranenko G. Poésie sans frontières : Vassyl Stouss. Intervox. Bulletin de l'Association Européenne François Mauriac, octobre 2013. № 29. P. 29-32.
5. Dranenko G. Récits de vie et vie des récits dans les mémoires collectives ukrainiennes : Ivan Bagrianyi comme figure emblématique de l'histoire de l'Ukraine au XX s. Qualifier des lieux de détention et de massacre (3). Figures emblématiques, mobilisations collectives. Nancy : Presses universitaires de Nancy, 2010. P. 273-300.

Література для самостійної роботи

1. Dranenko G. Autour du *Prince jaune* de Vassyl Barka : variations hypertextuelles et modélisations axiologiques. Carrières de témoins de conflits contemporains (3). Les témoins réflexifs, les témoins pollinisateurs. Nancy : Éditions universitaires de Lorraine, 2015. P. 171-193.
2. Dranenko G. Le *Holodomor* dans les œuvres des écrivains de la « Renaissance fusillée » : déqualification, oubli et palingénésie du témoin. Carrières de témoins de conflits contemporains (2). Les témoins consacrés, les témoins oubliés. Nancy : Éditions universitaires de Lorraine, 2014. P. 207-236.
3. Dranenko G. Les génocides et leurs représentations littéraires dans les oeuvres des écrivains de Bucovine. Qualifier des lieux de détention et de massacre (2). Territorialisation, déterritorialisation. Nancy : Presses universitaires de Nancy, 2009. P. 313-340.

4. Dranenko G. *Holodomor* en régime littéraire : de la répétition à l'itérativité. *Carrières de témoins de conflits contemporains* (1). Les témoins itératifs. Nancy : Éditions universitaires de Lorraine, 2013. P. 101-128.
5. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням, К. : Дух і літера, 2020.

Додаткова література

1. Dranenko G. Présence-absence de Gogol à Paris : un étranger de passage dans une ville étrange. *Intervox. Bulletin de l'Association Européenne François Mauriac*, mai 2012. № 27. P. 15-21.
2. Dranenko G. Le mythe Marie Bashkirtseff. *Femme et/ou Artiste connue. Intervox. Bulletin de l'Association Européenne François Mauriac*, mai 2012. № 27. P. 31-32.
3. Dranenko G. Lessia l'Européenne : une écrivaine ukrainienne (mal)connue. *Intervox. Bulletin de l'Association Européenne François Mauriac*, novembre 2011. № 26. P. 26-29.

Електронні джерела

1. Сайт про українську літературу французькою мовою *Lettres ukrainiennes*: все про українську літературу у Франції (створений Драненко Г.Ф. разом зі студентами кафедри романської філології та перекладу ЧНУ)
<https://lettresukrainiennes.blogspot.com/>
2. Українська література у Франції (перелік видань)
<https://www.babelio.com/livres-/litterature-ukrainienne/13863>
<http://www.la-boutique-ukrainienne.com/fr/livres/littrature-en-franais/page>
3. Електронна бібліотека діаспори <https://diasporiana.org.ua/>
4. La traduction et la modernité littéraire par Tatiana Sirotchouk
<http://www.histrad.info/langues/50-ukrainien>
5. М. Тишкевич “Українська література” французькою мовою (Берн, 1919)
<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/22197/file.pdf>
6. Histoire ukrainienne en français
<http://www.axl.cefan.ulaval.ca/europe/ukraine-2histoire.htm>
7. Dragomanow M., 1878, *La littérature oukraińienne proscrire par le gouvernement russe*, Lviv, 2001, 94 p. (édition bilingue français/ukrainien). Accès :
http://history.org.ua/LiberUA/e_dzherela_YkrLit_2001/e_dzherela_YkrLit_2001.pdf